

על בית היתומים נאש דום/ חן

קורצ'אק ייסד וניהל יחד עם סטפניה וילצ'ינסקה את "בית היתומים", בית חינוך בוורשה לילדים יהודים שפעל ברחוב קרוכמלנה 92 (היום רחוב יאקטורובסקה 6).

"בית היתומים" החל את פעילותו ב-7 באוקטובר 1912. והמחנכת הראשית של המוסד הייתה סטפניה וילצ'ינסקה – "גברת סטפה". קורצ'אק ניהל את המוסד במשך 30 שנה. ב-2 באוקטובר 1940 הועבר בית היתומים לגטו.

בשנת 1919 ייסד קורצ'אק יחד עם מריה פאלסקה מוסד חינוכי נוסף, בית יתומים לילדים פולניים - "ביתנו" (1919-1936), שבתחילה היה ממוקם בפרבר של וורשה, ובשנת 1928 הועבר לרחוב יאנה קספרוביצ'ה 203 בו הוא פועל כיום.

בשני המוסדות החינוכיים שניהל קורצ'אק חונכו ילדים בגילאי 7-14 ומומשו בהם אותם רעיונות חינוכיים. חברת הילדים הייתה בעלת מנהל עצמי שיצרה את מוסדותיה האוטונומיים כמו פרלמנט, בית דין, עיתון, מערכת תורנויות ואפילו קופת הלוואות.

בית היתומים כיום משמש כמסגרת חוץ-ביתית, פנימייה לילדים ונוער במצוקה שהוצאו מהבית בכוח החוק.

לנו חברי המשלחת ניתנה ההזדמנות לבקר במקום ולבלות חצי יום של פעילות משותפת עם הילדים. התחלנו את הבוקר עם משחקי הכרות יחד עם מתנדבים וצוות הפנימייה. ואז עבדנו בפעילויות יצירה שונות שמוקמו בפינות השונות של האולם בבית היתומים.

אני בחרתי לעשות עם הילדים הגדולים פעילות עם עיסת נייר. יצרנו קערות ולאחר מכן קיפולי נייר (אוריגאמי). סביבי נסובו מספר ילדים וראיתי שהם מאוד נהנים ליצור ואף נעזרים זה בזה. אחת הילדות מאוד משכה את תשומת ליבי. משהו בה קרא לי אליה. שמה אולה והיא בת שבע עשרה והאנגלית שבפיה הייתה טובה. מצאתי עצמי פונה אליה והשיחה בינינו קלחה. אבל.. הייה פה משהו יותר ממילים, מפגש של מבטים, קרבה. היא שאלה אותי המון שאלות, ואני באופן הכי טבעי ופשוט עניתי לה.

בסופה של הפעילות אולה הזמינה אותי אל חדרה. שמחתי לראות שהיה זה חדר צבעוני ועמוס בפרטי מתבגרים. חשבתי לעצמי באותם רגעים: ממש חדר של מתבגרת טיפוסית. כשהגיע זמן סיום המפגש נעשיתי מוטרדת. מאיך להיפרד ממנה, מה שאשיר אותה שם? הרגשתי שאני רוצה לקחת אותה איתי ושגם היא מאוד רוצה לצאת משם. היא ביקשה שנצטלם יחד ואמרה לי: "אני אוהבת אותך!". זה מאוד ריגש אותי ונגע לליבי. אני יודעת שילדים שננטשו או חוו אובדן מחפשים אהבה והצלה ויש בהם תקווה שמישהו כל כך יאהב אותם שייקחם עמו וסוף סוף יוכלו לגדול בבית. לא הפסקתי לחשוב עליה ונשארתי עם מילותיה: "אני אוהבת אותך".. כמה ימים אח"כ היא שלחה לי מסרון מה שהיא כבר מתגעגעת אליו. מאז אנחנו מדברות במסרונים.

לפני כמה ימים היא כתבה לי שעוד מעט יתמלאו לה 18 שנים ושהיא "תהיה סופסוף חופשייה". אני מניחה שהיא התכוונה לכך שהיא מסיימת את שהייתה בבית היתומים ויוצאת לעולם הגדול בתקווה להתחלה חדשה.

זו פעם ראשונה שאני מבקרת בפולין ומשהו בה הפגיש אותי מאוד עם השורשים שלי. הייתה לי הרגשה שאני בבית. כאילו מכירה את הנופים הללו מזמן, את האנשים וגיבוניהם ואולי זהו גם החיבור שלי לאולה, כאילו אני מכירה אותה, מתקופה אחרת. השיר שכתבתי בזמן היותי בפולין אולי ממחיש זאת:

"And it feels like home
And it feels like I belong
And I don't know how
And I don't know why
But it's so strong"